

TÜRKİYE (İZMİR) İKTİSAT KONGRESİ

17 Şubat - 4 Mart 1923

Çiftçi Grubu

Tüccar Grubu

Sanayi Grubu

İşçi Grubu

İzmir İktisat Kongresinin Toplanması

Sanayi, Tüccar, Çiftçi ve İşçi Grubu İktisadi Esasları

İzmir İktisat Kongresi Sonrası Uygulanan Politikalar

Misak-ı İktisadi Kararları

Kurtuluş Savaşı Sonrası Türkiye'nin Ekonomik Durumu

Kurtuluş Savaşı Sonrası Türkiye'nin Ekonomik Durumu

Efendiler, tarihimizi dolduran bunca başarılar, zaferler veyahut yenilgiler, yok olmalar ve felâketler, bunların tümü; gerçekleştikleri devirlerdeki iktisadî durumlarımızla ilişkili ve ilgilidir.

- Savaş sonrası ülkedeki büyük yangın ve yıkıntılar,
- Ekonomide etkin Rum ve Ermeni kesiminin ülkeyi terketmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik boşluk,
- Düyun-u Umumiye ve Reji İdaresinin varlığı,
- Birçok ülkeye verilen geniş kapsamlı kapitülasyonlar (ihraç ürünlerinin serbestçe ülkeye girişi, düşük gümrük vergisi oranları vb),
- Türk ticaretinin geliştirilmesi için gerekli demir yolları ve limanların kontrolünün büyük çoğunluğunun yabancı sermayenin kontrolünde olması,
- Ekonominin lokomotifi durumundaki tarım sektöründe "aşar vergisi" benzeri uygulamalar, nüfus yetersizliği, düşük düzeyde toprak kullanımı ve üretim tekniklerinin geriliği,
- Ulaşım ve altyapı yetersizliği (tarımsal ürünlerin ulusal ve uluslararası pazarlara ulaşamaması),
- İnsan gücü yetersizliği (Okuma yazma oranı %7),

İzmir İktisat Kongresinin Toplanması

*Milletimiz Mazisinden Değil,
Artık İstikbâlinden Mesuldür.*

Mahmut Esat Bozkurt
İktisat Vekili

Kazım Karabekir
Kongre Başkanı

Ahmet Hamdi Başar
Divan Katibi

1135 Delege, 500'ü kadın olmak üzere yaklaşık 3000'e yakın katılımcı

İzmir İktisat
Kongresi
Yerli Malları
Sergisi

İzmir İktisat Kongresi Yerli Malları Sergisi

Kongre madalyaları

Kongrede mal ve iş teşhir edenlerin birinci ve ikincilerine verilen madalyaların üzerindeki yazılar:

Bir tarafında: İzmir'de ilk Türkiye İktisat Kongresi sergisi mükafatı, 4 Mart 1339.

Diğer tarafında: Yerli malı millet kuvvetidir.

Kongre madalyaları

Misak-ı İktisadi Kararları

Öyle bir iktisat devri lâzımdır ki, artık milletimiz insanca yaşamasını bilsin, İnsanca yaşamamanın neye bağlı olduğunu öğrensin ve o vasıtalara yönelsin. Hepimizin isteği şudur ki bu memleketin fertleri, ellerinde örnekleriyle ziraatin, ticaretin, sanatın, emeğin hayatın birer temsilcisi olsun. Memleketimize zengin memleketi, zenginler memleketi, bu yeni Türkiye'nin adına da "Çalışkanlar Diyarı" denilsin.

Madde 1- Türkiye, sınırları içinde lekesiz bir istiklâl ile dünyanın barış ve yükselme unsurlarından biridir.

Madde 2- Türkiye halkı ulusal egemenliğini, kanı ve canı pahasına elde ettiğinden, onu hiç bir şeye feda etmez ve ulusal egemenliğe dayalı olan Meclis ve Hükümetinin koruyucusudur.

Madde 3- Türkiye halkı, yakıp yıkmaz, onarır. Bütün çalışması ülkesini ekonomik yönden kalkındırmak içindir.

Madde 4- Türkiye halkı, tükettiği eşyayı olduğunca kendi üretir. Çok çalışır. Vakitte, servette ve ithalâtta israftan kaçar, Millî üretimi temin için icabında geceli gündüzlü çalışır.

Madde 5- Türkiye halkı, servet itibariyle bir altın hazinesi üzerinde oturduğunu bilir.

Ormanlarını evlâdı gibi sever, bunun için ağaç bayramları yapar; yeniden orman yetiştirir.

Madenlerini kendi millî üretimi için işletir ve servetlerini herkesten fazla tanımaya çalışır.

Madde 6- Hırsızlık, yalancılık, riya ve tembellik en büyük düşmanımızdır. Dine, bağınazlıktan uzak bir anlayışla bağlılık esasımızdır. Her zaman faydalı yenilikleri severek alırız. Türkiye halkı kutsal topraklarına, şahıslarına ve mallarına karşı yapılan düşman, fesat propagandalardan nefret eder ve daima bunlarla mücadeleyi bir vazife bilir.

Madde 7- Türkler, irfan ve marifet âşığıdır. Türk her yerde hayatını kazanabilecek şekilde yetişir, Maarife verdiği kutsallık dolayısı ile kandil gününü, aynı zamanda bir kitap bayramı olarak kutlar.

Madde 8- Birçok harpler ve zaruretlerden dolayı eksilen nüfusumuzun fazlaşması ile beraber sıhhatimizin, hayatımızın korunması en birinci emelimizdir. Türk, mikroptan, pis havadan, salgından ve pislikten çekinir, bol ve saf hava, bol güneş ve temizliği sever.

Ecdat mirası olan binicilik, nişancılık, avcılık, denizcilik gibi bedenî terbiyenin yapılmasına çalışır. Hayvanlarına da aynı dikkat ve himmeti göstermekle beraber cinslerini düzeltir ve miktarlarını çoğaltır.

Madde 9- Türk, dinine, milliyetine, toprağına, hayatına ve kurumlarına düşman olmayan milletlerle daima dosttur; Yabancı sermayesine karşı değildir. Ancak kendi yurdunda kendi lisanına ve kanununa uymayan kurumlarla ilişkide bulunmaz. Türk, ilim ve sanat yeniliklerini nereden olursa olsun, doğrudan doğruya alır ve her türlü ilişkide fazla aracı istemez.

Madde 10- Türk açık alın ile serbestçe çalışmayı sever; işlerde tekelcilik istemez.

Madde 11- Türkler hangi sınıf ve meslekte olurlarsa olsunlar, candan sevişirler. Meslek, zümre itibariyle el ele vererek birlikler, memleketini ve birbirlerini tanımak, anlaşmak için seyahatler ve birleşmeler yaparlar.

Madde 12- Türk kadını ve kocası, çocukları İktisadî Misaka göre yetiştirir.

Sanayi, Tüccar, Çiftçi ve İşçi Grubunun İktisadi Esasları

Halkımız, yararları birbirinden ayrılır sınıflar halinde değil, tersine varlıkları ve çalışma sonucu birbirine lâzım olan sınıflardan ibarettir. Bu dakikada dinleyicilerim çiftçilerdir, sanatkârlardır, tüccarlardır ve işçilerdir. Bunların hangisi birbirinin karşıtı olabilir. Çiftçinin sanatkâra, sanatkârın çiftçiye ve çiftçinin tüccara ve bunların hepsine, birbirine ve işçiye muhtaç olduğunu, kim inkâr edebilir.

İktisat Kongresine Katılan Delege Grupları ve Armaları

Çiftçi
Grubunun
İktisadi
Esasları

Tüccar
Grubunun
İktisadi
Esasları

Sanayi
Grubunun
İktisadi
Esasları

İşçi
Grubunun
İktisadi
Esasları

Kılıç kullanan kol yorulur, sonunda kılıcı kınına koyar ve belki kılıç o kında küflenmeye, paslanmaya mahkûm olur. Lâkin saban kullanan kol; gün geçtikçe daha fazla kuvvetlenir ve daha çok kuvvetlendikçe daha çok toprağa sahip olur.

Çiftçi Grubunun İktisadi Esasları

- Aşar'ın kaldırılması,
- Tütün ekimi ve ticaretinin serbest bırakılması,
- Reji'nin kaldırılması,
- Tarımsal kredinin düzene sokulması,
- Yol vergisi gelirinın şose yapımına harcanması,
- Orman köyleri ile ilgilenilmesi,
- Hayvan hastalıklarıyla mücadele,
- Göllerde balık üretilmesi,
- Tarım alet ve makinalarının standartlaştırılması,
- Tamir atölyeleri kurulması,
- Pratik tarım derslerinin okul programlarına konulması,
- Yüksek öğretim görenlerin bir süre köylere gönderilmesi,

Tüccar Grubunun İktisadi Esasları

- Bir ana ticaret bankası kurulması,
- Borsaların millileştirilmesi,
- Cuma günleri herkesin tatil yapması,
- Tekelciliğe karşı mücadele,
- Kömür üretiminin dış rekabetten korunması,
- İpotek karşılığı kredi verilmesi,
- İktisat öğretiminin yaygınlaştırılması,
- Haberleşme hizmetlerinde gecikmelerin önlenmesi,
- Ticaret ataşelikleri kurulması,

Sanayi Grubunun İktisadi Esasları

- Koruyucu gümrük vergileri yoluyla sanayinin korunması ve bu sanayi için ithal olunacak mallara muafiyet tanınması,
- Sanayinin teşvik edilmesi,
- Ulaştırımda ucuz tarifelerin uygulanması,
- Sanayicilere kredi olanaklarının arttırılması ve kolaylıklar tanınması,
- Sanayi için gerekli eleman yetiştirilecek teknik okullar açılması,

İşçi Grubunun İktisadi Esasları

- Amele yerine işçi denilmesi,
- Çalışma süresinin sekiz saate indirilmesi,
- 12 yaşından küçüklerin çalıştırılmaması,
- Gece çalışmalarında çift ücret ödenmesi,
- En az ücretin belediyelerce saptanması,
- Ücretin para olarak ve gününde ödenmesi,
- Hastalık nedeniyle çalışmayan işçinin ücret alması,
- Kaza ve hayat sigortası kurulması,
- Milletvekili ve belediye seçimlerinde mesleki temsil ilkesinin uygulanması,
- İşçi çocukların geceli okullarda bedava okutulması,

İşçi Grubu

İzmir İktisat Kongresi Sonrası Uygulanan Politikalar

Siyasi, askeri zaferler ne kadar büyük olurlarsa olsunlar ekonomik zaferlerle taçlandırılmamışlarsa, meydana gelen zaferler devamlı olamaz.

24 Temmuz 1923 Lozan Antlaşması ile Kapitülasyonların Kaldırılması,

19 Nisan 1926 tarih ve 815 sayılı "Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) ve Limanlarla Karasuları Dahilinde İcraı Sanat ve Ticaret Hakkındaki Kanun" ile Türk kıyılarında kabotaj hakkının tamamen Türk vatandaşlarına ve firmalarına verilmesi ve 1 Temmuz 1926 gününden itibaren kanunun yürürlüğe girmesi,

2 Mart 1925 558 sayılı Tütün Geçici İdaresi ve Sigara Kâğıdı Tekeli Hakkında Kanun ile Tütün Rejisinin kaldırılması,

23 Şubat 1925 552 sayılı Aşarın Kaldırılmasıyla Yerine İkame Edilecek Vergi Hakkında Kanun çıkarılması,

İhtisas Bankalarının kurulması;
Türkiye İş Bankası'nın (1924),
Ziraat Bankasının yapısında önemli değişiklik (1924)
Türkiye Sanayi ve Maden Bankası (1925),
Emlak ve Eytam Bankası (1926),

Teşviki Sanayi Kanunu (1927) çıkarılması,

1924 yılında Haydarpaşa liman ve rıhtımı ile birlikte Haydarpaşa-Ankara, Eskişehir-Konya ve Arifiye-Adapazarı; 1928'de Mersin-Tarsus-Adana demiryolu hatlarının devletleştirilmesi,

Gümrük Tarife Kanununun yürürlüğe konması (1929),

"Ticarette Tağşişin Men'i ve İhracatın Murakabe ve Korunması Hakkında Kanun (1930)" çıkarılması,

15 Temmuz 1923 Milli Eğitim Bakanlığınca Ankara'da Heyet-i İlmiye toplantısının düzenlenmesi.

Tarımsal araştırmalar yapmak üzere 1928 yılında Ankara'da Yüksek Ziraat Enstitüsü kurulması,

Kaynakça

ATAM, Türkiye İktisat Kongresi'ni Açış Söylevi İzmir.
www.atam.gov.tr: <https://www.atam.gov.tr/ataturkun-soylev-ve-demecleri/turkiye-iktisat-kongresini-acis-soylevi-izmir>

KAL, N. (2017). Ekonomik Kalkınma Savaşının Temelini Atan Kongre: İzmir İktisat Kongresi. Ekonomik Forum, 106-112.

KOÇ, C. (2000). İzmir İktisat Kongresinin Türk Ekonomisinin Oluşumuna Etkileri. Atatürk Dergisi, 3(1), 145-167.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, (2004). İzmir İktisat Kongresi 17 Şubat - 4 Mart 1923. İstanbul: StilMatbaacılık.

ÖZAKMAN, T. (2010). Cumhuriyet, Türk Mucizesi. Ankara: Bilgi Yayınevi.

ÜLKEN, Y. (1986). Atatürk Döneminde İktisadi Arayışlar-Eylemler-Olaylar. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, 13-25.

T.C. Ticaret Bakanlığı
Ticaret Araştırmaları Genel Müdürlüğü

TÜRKİYE (İZMİR) İKTİSAT KONGRESİ

17 Şubat - 4 Mart 1923

Çiftçi Grubu

Tüccar Grubu

Sanayi Grubu

İşçi Grubu

İzmir İktisat Kongresinin Toplanması

Sanayi, Tüccar, Çiftçi ve İşçi Grubu İktisadi Esasları

İzmir İktisat Kongresi Sonrası Uygulanan Politikalar

Misak-ı İktisadi Kararları

Kurtuluş Savaşı Sonrası Türkiye'nin Ekonomik Durumu